

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 33
Sukuk, Pay ve Benzeri Araçlara Yapılan
Yatırımlar

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 33

Sukuk, Pay ve Benzeri Araçlara Yapılan Yatırımlar

Standardın Amacı

1. Bu Standardın amacı; Faizsiz Finans Kuruluşları (FFK/kuruluşlar) tarafından sukuk, pay ve benzeri araçlara yapılan yatırımların sınıflandırılması, finansal tablolara alınması, ölçümü, sunumu ve açıklanmasına ilişkin ilkeleri belirlemektir.

Kapsam

2. Bu Standart, kuruluşun özkaynak araçları, borçlanma araçları ve diğer yatırım araçları şeklindeki yatırımlarına uygulanır.
3. Bu Standart aşağıdakilerin muhasebeleştirilmesinde uygulanmaz:
 - a. İşletmenin kendi özkaynak araçlarındaki yatırımları,
 - b. Bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar gibi özel bir muhasebe yöntemi gerektiren yatırımlar,
 - c. Gayrimenkul yatırımları,
 - d. Sigorta ve isteğe bağlı katılım özelliği bulunan sözleşmelere yapılan yatırımlar ve
 - e. Sukuk ya da benzer şekilde yapılandırılmış devredilebilir/alınıp satılabilir bir aracın ihracı yoluyla değil de, iki ya da daha fazla taraf arasında doğrudan yürütülen faizsiz finans işlemleri (örneğin, Murâbaha, İcâre, Müşâreke, Mudârebe, Vekâlet, Selem, İstisna' vb.). Bu tür işlemler ilgili FFMS kapsamında muhasebeleştirilir.

Tanımlar

4. Bu Standardın yorumlanması ve uygulanması amacıyla aşağıdaki tanımlar yapılmıştır:
 - a. İtfa edilmiş maliyet: Finansal aracın ilk defa finansal tablolara alındığı tutardan anapara geri ödemeleri düşüldükten sonra, başlangıçtaki söz konusu yatırım tutarı ile vadedeki tutar arasındaki farka etkin kâr yöntemi kullanılarak hesaplanan toplam itfa paynını düşülmesi veya eklenmesi ve değer düşüklüğü veya tahsil edilememe durumuna ilişkin her türlü indirimin (doğrudan veya bir karşılık hesabı kullanılarak) düşülmesi sonucunda bulunan tutardır.
 - b. İş: Yatırımcılara, diğer sahiplere, üyelere veya katılımcılara temettü, daha düşük maliyet

veya diğerk ekonomik faydalar şeklinde doğrudan getiri sağlamak amacıyla yonetilen faaliyetler ve varlıklar bütünüdür. Bir iş örneğin, tek başına ya da portföy halinde elde tutulan kiralamaya konu varlıklar, hizmetler, ticari faaliyetlerden vb. oluşabilir.

- c. Kontrol: Bu Standardın amaçları açısından kuruluş, bir varlık ya da işin sahipliğinden kaynaklanan tüm risk ve getirileri önemli ölçüde üstlendiği ve aşağıdaki koşulların her ikisini de sağladığı zaman ilgili varlık ya da işletmeyi kontrol eder:
- i. Söz konusu varlık ya da işle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere (olumlu ya da olumsuz) doğrudan maruz kalması veya bu getiriler vüzerinde hak sahibi olması ve
 - ii. Söz konusu varlık ya da iş üzerindeki gücü aracılığıyla bu getirileri etkileme imkânına sahip olması.
- d. Borçlanma araçları: İşlem yapısının parasal ya da parasal olmayan bir yükümlülük doğurduğu bir yatırım aracı türüdür.
- e. Etkin getiri oranı yöntemi/Etkin kâr oranı yöntemi: Varlık veya teşebbüsten elde edilen gelirin, varlıktan veya teşebbüsün sürdürülmesinden fayda beklenen sözleşmeye bağlı süre (veya beklenen süre) boyunca düzgün ve eşit bir şekilde dağıtılması yöntemidir. Bu yöntem, gelecekte ortaya çıkması beklenen zararlar dışında tüm sözleşme şartlarını (veya en iyi tahminleri) dikkate almak suretiyle, tüm nakit akışlarını içeren tek bir getiri oranı kullanarak, varlıktan veya teşebbüsten elde edilen nakit akışlarını dağıtır. Ödenen veya alınan tüm ücret ve puanlar, işlem maliyetleri, prim veya iskontolar, esas sözleşmenin bir parçası veya yan maliyetler oldukları sürece nakit akışlarına dâhil edilir.
- f. Özkaynak araçları: Adi özkaynak araçları ve FFMS 29: Sukuk İhracı¹ hükümleri uyarınca özkaynak aracı sınıfına giren bu türdeki diğerk yapılandırılmış yatırım araçları dâhil olmak üzere işletmenin tüm yükümlülükleri ve özkaynak benzeri bakiyeleri düşüldükten sonra varlıklarında kalan bir hakkı ispatlayan araçlardır.
- g. Gerçeğe uygun değer: Piyasa katılımcıları arasında, ölçüm tarihinde olağan bir işlemde bir varlığın satışından elde edilecek veya bir yükümlülüğün devrinde ödenecek fiyattır.
- h. Ticari amaçlı elde tutulan yatırım: Esas itibarıyla, fiyattaki ya da satıcının marjındaki kısa vadeli dalgalanmalardan kâr elde etmek amacıyla edinilen ya da oluşturulan veya hâlihazırda kısa vadede kâr elde etme eğilimi olan bir portföyün bir parçasını oluşturan yatırımdır.
- i. Yükümlülük: Kuruluş tarafından yerine getirilecek mevcut bir ekonomik mükellefiyettir.

¹ Bu Standardın yayımlandığı tarih itibarıyla taslak aşamasındadır.

Yükümlülükler geçmişteki işlemlerden ya da diğer geçmiş olaylardan kaynaklanır. Mevcut mükellefiyet ve gelecekteki bir taahhüt arasında ayırım yapılır.

- j. Parasal borçlanma araçları: İşlem yapısı, Murâbaha borcu gibi finansal yükümlülük/borç doğuran borçlanma araçlarıdır.
- k. Parasal olmayan borçlanma araçları: İşlem yapısı, gelecekte teslim edilecek mallar (Selem ya da İstisna'), kullanım hakkı veya hizmet (hizmet İcâresi) gibi finansal olmayan bir yükümlülük doğuran borçlanma araçlarıdır.
- l. Diğer yatırım araçları: Borçlanma aracı veya özkaynak aracı tanımını karşılamayan yatırım araçlarıdır.
- m. Ortaklara ait özkaynak (Adi özkaynak): Kuruluşun tüm yükümlülükleri ve özkaynak benzeri bakiyeleri düşüldükten sonra varlıkları üzerinde kalan haklarıdır.
- n. Katılımcı yapı: Sözleşme taraflarının dayanak varlık ve işlerin net varlıkları üzerindeki kâr, zarar ve kalıntı hakları paylaştığı sözleşme ye bağlı bir düzenlemedir.
- o. Sukuk: Maddi varlıkların, kullanım haklarının ve hizmetlerin veya belli projelerin ve özel yatırım faaliyetlerinin sahipliğine ilişkin bölünmemiş payları temsil eden eşit değere sahip sertifikalardır. Bununla birlikte, bu durum Sukukun değerinin tahsil edilmesi, katılımın kapanması ve Sukukun ihraç edilme amacı için toplanan fonların kullanılmasından sonra gerçekleşir.

Sınıflandırma ve ilk defa finansal tablolara alma

Sınıflandırma

5. Bu Standardın amaçları doğrultusunda, her bir yatırım aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:
 - a. Özkaynak araçları,
 - b. Aşağıdakileri içeren borçlanma araçları:
 - i. Parasal borçlanma araçları,
 - ii. Parasal olmayan borçlanma araçları.
 - c. Diğer yatırım araçları.
6. İlk defa finansal tablolara alma sırasında 10'uncu paragrafta belirtilen geri dönülemez tercihler uygulanmadıkça, kuruluş bu Standarda tabi yatırımları (i) itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen, (ii) gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan olarak ölçülen ya da (iii)

gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçülen şekilde sınıflandırır. Kuruluş, bu sınıflandırmayı yaparken aşağıdaki hususları esas alır:

- a. Kuruluşun yatırımları yönetmek için kullandığı iş modeli ve
- b. Yatırıma dayanak teşkil eden faizsiz finans sözleşmelerinin yapısına uygun olarak beklenen nakit akışlarının özellikleri.

İtfa edilmiş maliyet

7. Bir yatırım, aşağıdaki her iki koşulun birden sağlanması durumunda itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülür:
 - a. Yatırımın, aracın vadesine kadar beklenen nakit akışlarını tahsil etmek için elde tutulmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve
 - b. Yatırımın, bir borçlanma aracı ya da makul ölçüde belirlenebilir etkin bir getiriye sahip başka bir yatırım aracını temsil etmesi.

Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan

8. Bir yatırım, aşağıdaki her iki koşulun birden sağlanması durumunda gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılarak ölçülür:
 - a. Yatırımın, beklenen nakit akışlarının tahsil edilmesini ve yatırımın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve
 - b. Yatırımın, parasal olmayan bir borçlanma aracı ya da makul ölçüde belirlenebilir etkin bir getiriye sahip başka bir yatırım aracını temsil etmesi.

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan

9. Bir yatırım, 7'inci paragraf uyarınca itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da 8'inci paragraf uyarınca gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılarak ölçülmedikçe veya ilk defa finansal tablolara alma sırasında 10'uncu paragrafta belirtilen geri dönülemez sınıflandırma tercihleri uygulanmadıkça gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülür.

İlk defa finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez sınıflandırma

10. Kuruluş, ilk defa finansal tablolara alma sırasında belirli bir yatırımı tanımlamak için geri dönülemez bir biçimde aşağıdaki tercihlerde bulunabilir:
 - a. Normal şartlarda gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülecek özkaynak araçlarına yapılan belirli yatırımlar için gerçeğe uygun değerdeki sonraki değişimleri özkaynağa yansıtımak ve

- b. Parasal olmayan bir borçlanma aracı ya da başka bir yatırım aracını, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlamak. Bunun için bu tanımlamanın, varlıklar veya ilişkili yükümlülüklerin ya da özkaynak benzerlerinin ölçümünden veya bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı esaslara göre finansal tablolara alınmasından kaynaklanacak bir ölçüm veya finansal tablolara alma tutarsızlığını ortadan kaldırması veya önemli ölçüde azaltması gerekir. Söz konusu kazançların ilgili paydaşlarla ilişkilendirilmesi ya da ilgili paydaşlara dağıtılması Fıkhî hükümlere tâbidir.

İlk defa finansal tablolara alma sırasında yapılan yaygın sınıflandırma tercihleri

11. Parasal olmayan borçlanma aracına ya da başka bir yatırım aracına yapılan yatırımlar aşağıdaki kategorilerden herhangi biri altında sınıflandırılabilir:
- 7'inci paragraf uyarınca itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen yatırım,
 - 8'inci paragraf uyarınca gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan yatırım veya
 - 9'uncu paragraf uyarınca ya da ilk defa finansal tablolara alma sırasında 10(b) paragrafı uyarınca geri dönülemez bir tercih yapılması halinde gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan yatırım.
12. Parasal bir borçlanma aracına yapılan yatırım, nihayetinde bir borcu yansıttığından, nihai işlem yerine getirilene kadar maliyeti üzerinden, bu tarihten sonra ise itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülür. Benzer şekilde, devredilmesi mümkün olmayan Sukuk, gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan ya da gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan bir yatırım olarak sınıflandırılmaya uygun değildir.
13. Özkaynak araçlarındaki yatırımlar aşağıdaki kategoriler altında sınıflandırılabilir:
- 9'uncu paragraf uyarınca gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan yatırım veya
 - İlk defa finansal tablolara alma sırasında 10(a) paragrafı uyarınca geri dönülemez bir tercih yapılması halinde gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan yatırım.
14. Ticari amaçla elde tutulan bir yatırım her zaman, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan sınıfına girer.
15. Sınırlı durumlarda maliyet, bir özkaynak aracının gerçeğe uygun değeri için uygun bir tahmin olabilir. Söz konusu durum, gerçeğe uygun değeri ölçmek için yakın tarihli bilgilerin yeterli olmaması ya da muhtemel bir dizi gerçeğe uygun değer ölçümünün olması ve maliyetin söz konusu aralıkta gerçeğe uygun değere ilişkin en iyi tahmini yansıttığı olması durumunda

mümkün olabilir (bakınız: Paragraf 24).

İlk defa finansal tablolara alma

16. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan yatırımlar hariç tüm yatırımlar, ilk defa finansal tablolara alınırken işlem maliyetleri de dâhil edilerek gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan yatırımlarla ilgili işlem maliyetleri katlandııkları zaman kâr veya zarara yansıtılır.
17. Normal yoldan alınan yatırımlar, kontrolün yatırımcıya devredilmesinin ardından finansal tablolara alınır.

Sonraki ölçüm

İtfa edilmiş maliyet

18. İtfa edilmiş maliyetiyle izlenen yatırımlar, her raporlama raporlama dönemi sonunda etkin kâr yöntemi kullanılarak yeniden ölçülür. İtfa sürecinden ve yatırımın finansal tablo dışı bırakılması ya da değer düşüklüğüne uğramasından kaynaklanan bütün kazanç ve kayıplar, kâr veya zarara yansıtılır. Etkin kâr yöntemi uygulanırken, yatırımın bir aracın katılım aşamasında ya da işlemin başlangıç (tamamlanma) tarihinden önceki herhangi bir zamanda yapılmış olması durumunda, Fıkhî hükümler doğrultusunda ilgili işlemin başlangıç (ya da ticaret esaslı bir işlem ise tamamlanma) tarihi, ilk nakit çıkışının gerçekleştiği tarih olarak kabul edilir.
19. İtfa edilmiş maliyetiyle izlenen yatırımlar, FFMS 30: Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler uyarınca her raporlama döneminde değer düşüklüğü açısından teste tâbi tutulur.

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan

20. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak izlenen yatırımlar, her raporlama dönemi sonunda gerçeğe uygun değerleri üzerinden yeniden ölçülür. Yeniden ölçüm sonucunda bir kazanç ya da kaybın (defter değeri ile gerçeğe uygun değer arasındaki fark) ortaya çıkması durumunda, söz konusu kazanç ya da kayıp kâr veya zarara yansıtılır. Bu yatırımlardan kaynaklanan diğer tüm gelir ve giderler kâr veya zarara yansıtılır.
21. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçülen yatırımlar için kâr veya zarara yansıtılan kalemler, ortaklara ait özkaynaklarla ilgili kısım ile yatırım hesabı sahipleri de dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlara ait özkaynaklarla ilgili kısım arasındaki ayırım göz önünde bulundurularak finansal tablolara alınır.

Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan

22. Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan olarak izlenen yatırımlar, her raporlama dönemi sonunda gerçeğe uygun değerleri üzerinden yeniden ölçülür. Yeniden ölçüm sonucunda bir kazanç ya da kaybın (defter değeri ile gerçeğe uygun değer arasındaki fark) ortaya çıkması durumunda, söz konusu kazanç ya da kayıp, ortaklara ait özkaynaklarla ilgili kısım ile yatırım hesabı sahipleri de dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlara ait özkaynaklarla ilgili kısım arasındaki ayırım göz önünde bulundurularak, “Yatırımların Gerçeğe Uygun Değer Yedeği” başlığı altında doğrudan özkaynaklara yansıtılır.
23. Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan olarak izlenen (ve 15 ve 24’üncü paragraflara göre muhasebeleştirilen) yatırımlar, FFMS 30: Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler uyarınca her raporlama döneminde değer düşüklüğü açısından teste tâbi tutulur.

Maliyet bedeliyle izlenen yatırım (Sınırlı durumlarda)

24. Kuruluşun, özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerine ilişkin güvenilir bir ölçüm belirleyemediği sınırlı durumlarda (bakınız: 15’inci paragraf) yatırımların maliyeti, gerçeğe uygun değere ilişkin en iyi tahmin olarak kabul edilebilir. Sonraki bir tarihte gerçeğe uygun değere ilişkin güvenilir bir ölçümün belirlenebilmesi durumunda, yatırım sırasıyla 20 veya 22’inci paragraflara göre muhasebeleştirilir.

Gerçekleşen kazançlar/kayıplar ve temettüler

25. Herhangi bir yatırımın satışından veya vadesinin dolmasından kaynaklanan gerçekleşen kazanç ya da kayıplar, her bir yatırımın defter değeri ile yatırımın satışından ya da (vadesi olan araçlar için) vadesinin dolmasından kaynaklanan net gelir arasındaki fark olarak ölçülür. Sonuçta oluşan kazanç ya da kayıp; gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan olarak sınıflandırılan yatırımların “Yatırımların Gerçeğe Uygun Değer Yedeği” hesabının bakiyesiyle birlikte, ortaklara ait özkaynaklarla ilgili kısım ile yatırım hesabı sahipleri de dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlara ait özkaynaklarla ilgili kısım arasındaki ayırım göz önünde bulundurularak, cari dönemin kâr veya zararına yansıtılır.
26. Özkaynak araçlarına ilişkin temettü ve diğer (nakdî ya da aynî) getiriler, yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlarla uygun şekilde ilişkilendirilerek kâr veya zarara yansıtılır. Bunlar sadece aşağıdaki koşullarda finansal tablolara alınır:
- Kuruluşun temettü ya da diğer getirinin ödemesini tahsil etme hakkının tesis edilmiş olması,
 - Temettü ya da diğer getiriyle ilişkili ekonomik faydaların kuruluşa girişinin muhtemel

olması ve

c. Temettü ya da diğer getirinin güvenilir bir biçimde ölçülebiliyor olması.

Yeniden sınıflandırma

27. Kuruluş, sadece yatırımların yönetimi için kullandığı iş modelini değiştirdiğinde, bu değişiklikten etkilenen tüm finansal varlıklarını, yeniden sınıflandırma tarihinden itibaren ileriye yönelik olarak aşağıdaki tablo uyarınca yeniden sınıflandırır. Yeniden sınıflandırma halinde kuruluş, daha önce finansal tablolara alınan kazançları, kayıpları (değer düşüklüğü kazanç ve kayıpları dâhil) veya getirileri/kârları (tablodaki ayrıntılara bakınız) yeniden düzenlemez. Özkaynaktan/özkaynağa ya da kâr veya zarardan/kâr veya zarara yapılan düzeltmeler, ortaklarla ilişkilendirilebilen tutarlar ile yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlarla ilişkilendirilen tutarlar arasında uygun şekilde ayrıştırılır.
28. İş modelindeki değişikliklerin çok nadir olması beklenir ve bu değişiklikler, içsel ve dışsal değişikliklerin bir sonucu olarak kuruluşta “üst yönetimden sorumlu olanlar” tarafından belirlenir ve söz konusu değişiklikler kuruluşun faaliyetleri açısından önemli ve üçüncü taraflara kanıtlanabilir nitelikte olmalıdır. Bu değişiklik ancak kuruluşun faaliyetleri açısından önemli bir işe başlaması ya da son vermesi durumunda meydana gelir.

	<i>Önceki sınıflandırma</i>	<i>Yeniden sınıflandırma</i>	<i>Ölçüm</i>	<i>Kazanç ve kayıplara uygulanan yöntem</i>
a)	İtfa edilmiş maliyet	Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan	Yatırımın gerçeğe uygun değeri yeniden sınıflandırma tarihinde ölçülür.	Yatırımın önceki itfa edilmiş maliyeti ile gerçeğe uygun değeri arasındaki bir farktan kaynaklanan her tür kazanç ya da kayıp kâr veya zarara yansıtılır.
b)	Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet muhasebesinin uygulanması açısından yatırımın yeniden sınıflandırma tarihindeki gerçeğe uygun değeri yeni brüt defter değeri olur.	Uygulanamaz.

c)	İtfa edilmiş maliyet	Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan	Yatırımın gerçeğe uygun değeri yeniden sınıflandırma tarihinde ölçülür.	Yatırımın önceki itfa edilmiş maliyeti ile gerçeğe uygun değeri arasındaki bir farktan kaynaklanan her tür kazanç ya da kayıp özkaynağa yansıtılır.
d)	Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan	İtfa edilmiş maliyet	Yatırım başlangıçtan beri İtfa edilmiş maliyet üzerinden ölçülüyormuş gibi dikkate alınarak yeniden sınıflandırma tarihindeki gerçeğe uygun değeri üzerinden yeniden sınıflandırılır.	Daha önce özkaynağa yansıtılmış olan birikmiş kazanç ya da kayıplar özkaynaktan çıkarılır ve yatırımın yeniden sınıflandırma tarihindeki gerçeğe uygun değerine göre düzeltilir.
e)	Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan	Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan	Yatırım gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmeye devam edilir.	Uygulanamaz. Bununla birlikte, gelecekteki kazanç ve kayıplar kâr veya zarar yerine özkaynakta izlenir.
f)	Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılan	Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan	Yatırım gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmeye devam edilir.	Daha önce özkaynağa yansıtılmış olan birikmiş kazanç ya da kayıplar bir yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaktan çıkartılarak kâr veya zararda yeniden sınıflandırılır.

29. Kuruluşun faaliyetlerinin özel yapısı dikkate alınarak, yatırımların sahipliğinin pay sahipleri ile kâr ve zararı üstlenen farklı paydaş sınıfları (bilanço içi veya dışı) arasında ya da kâr ve zararı üstlenen farklı paydaş sınıflarının kendi arasında transfer edilmesi kendiliğinden iş modeli değişikliği olarak kabul edilmemelidir. Yatırımlar, farklı bir iş modeli altında yönetilen bir portföye transfer edilirse, bu transfer iş modeli değişikliği olarak kabul edilebilir. Söz konusu transferler, FFMS 21: Varlıkların Transferine İlişkin Açıklamalar uyarınca yeterli ölçüde açıklanır.

30. Yeniden sınıflandırmanın etkileri, uygun hallerde, ortaklara ait özkaynaklarla ve yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen farklı paydaş sınıflarına ait özkaynaklarla yeterli ölçüde ilişkilendirilir.

Sunum ve açıklamalar

Sunum

31. Yatırımlar, finansal durum tablosunun varlıklar tarafında ayrı bir kalem olarak sunulur. Her bir yatırım türünün önemli bileşenleri finansal durum tablosunda ya da dipnotlarda açıklanır.
32. Tüm yatırım türlerinden kaynaklanan gelir ve kazançlar/kayıplar, ortaklara ait özkaynaklarla ilgili kısım ile yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlara ait özkaynaklarla ilgili kısım arasındaki ayırım göz önünde bulundurularak “Yatırımlardan Kaynaklanan Gelir veya Kazançlar/Kayıplar” kalemi altında kâr veya zarara yansıtılır. Her bir yatırım türünün ana bileşenlerinden kaynaklanan gelir ve kazançlar/kayıplar dipnotlarda ayrı olarak sunulur.

Açıklamalar

33. FFMS 1: Katılım Bankaları ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama’da yer alan açıklama hükümlerine göre yapılması gereken açıklamaların yanı sıra asgari olarak aşağıdaki paragraflarda yer alan hususlar açıklanır.
34. Genel açıklamalar aşağıdakileri içerir:
- Yatırımların sınıflandırılması, finansal tablolara alınması ve ölçülmesi (değer düşüklüğü dâhil) için uygulanan muhasebe politikaları,
 - Yatırımlar, yatırımların kârları veya satışı üzerindeki her tür kısıtlama ve tazyidatlar,
 - Yasal mülkiyeti kuruluşa ait olmayan yatırımlar,
 - Aşağıdaki kategorilerde yer alan yatırım portföyü sınıfları:
 - İtfa edilmiş maliyet üzerinden ölçülen yatırımlar,
 - Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırımlar ve
 - Gerçeğe uygun değer değişimi özkaynağa yansıtılarak ölçülen yatırımlar.
 - Her bir yatırım kategorisi için, kuruluşun portföyünde yer alan yatırımların niteliğine ilişkin ayrıntılar (başka bir ifadeyle, Sukuk veya benzeri araçların, adi özkaynak yatırımlarının, diğer özkaynak yatırımlarının ve bu şekilde sınıflandırılmaya uygun Sukukun, fonlara ve birimlere yapılan yatırımların türü ve sınıflandırması). Kuruluş ayrıca, derecelendirilen

yatırımların özetini ve tutarlarını bunlara ilişkin derecelendirmelerle birlikte sunar.

- f. Ortaklara ait özkaynaklar ve yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlara ait özkaynaklarla uygun şekilde ilişkilendirilmek suretiyle; raporlama döneminin başındaki bakiyeyi, dönem içinde meydana gelen değişiklikleri ve raporlama dönemi sonundaki bakiyeyi gösteren toplam “Yatırımların Gerçeğe Uygun Değer Yedeği”.
35. İş modeli değişikliği nedeniyle (bakınız: 27–30’uncu paragraflar) dönem boyunca yapılan yeniden sınıflandırmalara ilişkin olarak yatırımın, yeniden ölçülmeden önceki ve sonraki defter değeri, dönem boyunca finansal tablolara alınan değişikliklerin etkileri ve -uygun hallerde- iş modelindeki değişikliğin dayanağı ve gerekçeleri açıklanır.
36. Gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen yatırımlar için yatırımların sınıfı itibarıyla gerçeğe uygun değer belirlenmesinde kullanılan esas, gerçeğe uygun değer ölçümünde kullanılan girdilerin önemini yansıtan aşağıdaki düzeylerde açıklanır:
- a. Seviye 1: Özdeş araçların aktif piyasalarda kotasyon fiyatları kullanılarak ölçülen gerçeğe uygun değerler,
- b. Seviye 2: Doğrudan veya dolaylı olarak gözlemlenebilir olan girdiler kullanılarak ölçülen gerçeğe uygun değerler ve
- c. Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayalı olmayan girdiler kullanılarak ölçülen gerçeğe uygun değerler.
37. Gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen ve 8 ve 9’uncu paragraflara göre sınıflandırılan yatırımlar için aşağıdaki hususlar açıklanır:
- a. Kâr veya zarara dâhil edilen gerçekleşmemiş kazançlar/kayıpların tutarı ve her değerlendirme düzeyi için dönem boyunca özkaynakta meydana gelen değişiklikler,
- b. Varsa, dönem boyunca gerçeğe uygun değer belirlenmesinde kullanılan esasların düzeyleri arasında yapılan transferler,
- c. Her bir yatırım sınıfı için kullanılan değerlendirme tekniklerinde dönemler arasında meydana gelen değişiklikler ve nedenleri ile
- d. Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayalı olmayan girdiler kullanılarak değerlendirilen yatırımlar açısından, değerlendirme için kullanılan temel değişkenlerdeki muhtemel değişiklikler nedeniyle değerlendirme üzerinde oluşacak etki de dâhil olmak üzere gerçeğe uygun değer belirlenmesinde kullanılan önemli tahminler ve muhakemeler.

38. Kuruluş, gerçeğe uygun değerin belirlenmesi aşırı maliyet ve çaba gerektirmiyorsa, itfa edilmiş maliyet üzerinden izlenen yatırımların gerçeğe uygun değerlerinin defter değeriyle karşılaştırılmasına imkân verecek şekilde bu yatırımların gerçeğe uygun değerlerini de açıklar.
39. Finansal tablo kullanıcılarının altta yatan risk faktörlerini anlamasına imkân tanımak amacıyla yatırım araçlarına ilişkin işlem yapısı ve dayanak varlıklar veya iş konusunda açıklamalar yapılır.

Yürürlük tarihi

40. Bu Standart, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Geçiş hükümleri

41. Bu Standart geriye dönük olarak uygulanır. Ancak -varsa- yatırım hesabı sahipleri dâhil olmak üzere kâr ve zararı üstlenen paydaşlarla ilişkilendirilebilecek önceki dönemlerle ilgili birikimli etki, bu paydaş sınıfıyla ilgili yatırımların gerçeğe uygun değer yedeğine göre düzeltilir

Diğer standartlarda yapılan değişiklikler

42. “-”